

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد.

۲۰۱۹/۰۳/۲۰

ودان روښان

پاکستان له لویځه کسات اخلي

پاکستاني چارواکو او ستراتيژيستانو چې له اوږدې مودې راهيسې په افغانستان کې د خپل لاسپوڅي حکومت واک ته رسولو يا هم افغانستان د خپلې پنځمې سوبې جوړولو هڅې پيل کړي دي.

پاکستان د ذوالفقار علي بوټو واکمنۍ پر مهال اخوانيان د پېښور په بالاحصار کې ځای پرځای او لومړی يې د وخت پرولسمشر محمد داوود خان د فشار الې په توګه ترې کار واخيست. اخواني ډلو هغه وخت د گلبدین حکمتيار په مشرې پر کونړ او د احمدشا مسعود په مشرې په پنجشیر کې بریدونه وکړل چې د ذوالفقار علي بوټو نږدې بريځي او په افغانستان کې د بغاوت پروژې مسوول له نصيرالله بابر په وينا د کونړ او پنجشیر بریدونو پایله ترهغه لاهم اغيزمنه او ګټوره وه چې دوی يې اټکل کړی و.

پرافغانستان د پخواني شوروي يرغل د پاکستان دغه خوب رښتيا کېدو ته نوره هم زمينه برابره کړه داسې چې پاکستان خپلو هژموني ستراتيژيکو موخو ته په رسېدو کې له شوروي او د هغه له سپورمکي هېوادو پرته ټوله نړۍ خپله ملاتړی ولېده. هغه چې وايي:

اسپه دې له بله، متروکه د خپله چې نن يې نه ځغلوې نو کله؟

پاکستان په خپل لاس جوړکړيو تنظيمونو په لاس د جهاد په پلمه له يوې مخې د افغانستان مادي او معنوي شتمنيو له منځه وړلو ته پر خپل ټول توان راودانګل. کله چې شوروي رنګ او په افغانستان کې د پاکستان په لاس جوړې شوې ډلې ټپلې واک ته ورسېدې تر ډېره يې د خپل ولينعمت(پاکستان) په خوبه او اشاره د افغانستان پاتې مادي او معنوي شتمني هم له منځه يووړه خو پاکستانې چارواکي پر دې هم قانع نه شول. د ای اس ای پخوانی افسر امير سلطان چې په کرنيل امام مشهور دی خپل يادونه داسې بيانوي: ((هغه ډول چې مور غوښتل هغسي د مجاهدينو حکومت جوړ نه شو. مور خو دا ګڼله چې افغانستان به د پاکستان لکه د پنځمې صوبې په شکل وي، مور به د يو ښه ګاونډي هېواد په توګه له دې سيمې هر ډول ګټه اخيستلی شو او دا جغرافيه به کله هم زمور خلاف بيا استعمال نه شي او نه به هم د پاکستان دوښمن دلته د پښې کېښودو د ځای پيدا کولو جوګه شي خو دا هرڅه يو خوب شول او مور په تش ميدان پاتې شولو.))

پر همدغه دليل پاکستان خپلو موخو ته د رسېدو له پاره تر ټولو جاهله او له سياست او ستراتيژي ناخبره ډله چې يوازې د ای اس ای په لارښوونه يې د خپلې او بل ويني له تويولو نورڅه نه وزده راخوشي کړه. په دې اړه کرنيل امام زياتوي((مور ډېر کوشش وکړ چې د جمعيت اسلامي او حزب اسلامي په مشرۍ افغانستان کې يو سياسي حکومت جوړ کړي خو د دوی ترمنځ اختلاف، جنګونو او شخړو مور په يو بل فکر مجبور کړو او دا مو د ځان له پاره يوه ښه لاره وبلله چې د طالبانو ملاتړ وکړو او د ځان له پاره يوه خوندي سيمه پيدا کړو. هم هغه و چې د مجاهدينو ترمنځ له يو اوږد څوکلن جنګ وروسته طالبان د خلکو له پاره د سولې د فرشتو په توګه راپيدا شول او په ټول افغانستان يې قبضه وکړه او مور ته يې د پاکستان د خونديتوب يو نوی فرصت په لاس راکړ.))

کله چې پاکستان طالبان واک ته ورسول او د کرنيل خوب رښتيا شو او د کرنيل امام د سولې فرشتو مزه نه يوازې افغانانو بلکې ان امريکا هم ځکه. په دې اړه له ډېرو خبرو تېرېږو. خو کله چې د سپټمبر يوولسمه پېښه رامنځته او د امريکا ولسمشر جورج بوش اعلان وکړه چې ټوله نړۍ دوه لارې لري يا له مور سره او يا به له ترهګرو سره درېږي او درېيمه لار نه شته. دغه راز، بوش د پاکستان پوځي حکمران پرويز مشرف ته سره کرښه راکش کړه چې که د امريکا ملاتړ ونه کړي نو هېواد به يې ډېر پير ته ورستون کړي نو ځکه خو پاکستان له خپلې موخې تکتیکی پرشاتګ وکړ او ويې ويل چې پهلا پاکستان پاتې لومړی پاکستان.

خو د دوه درې کلونو په تېرېدو يې بيا د خپلو تېرو هڅو په دوام يو ځل بيا موقع برابره کړه يا ورته برابره کړای شوه يا هم په لاس ورغله او پاکستان يو ځل بيا د خپلې خوښې ډله (طالبان) په ډېره ټکي او برکي سمباله او په افغانستان کې يې د پرمختګ مخه پرې ډب کړه.

اوس چې هغه د چا خبره د امريکا اودس په تنګ دی او د تېښتې لار لټوي هغه هم پر خپل فکر غواړي په بريمنه بڼه پر شاتګ وکړي نو پاکستان په ډېره چالاکي غواړي خپلې پخوانۍ موخې ته ورسېږي.

د پاڼو شميره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په خبر و لولئ

سره له دې چې اوس امریکایانو ته په جیب کې پوچ چارمغز وراچوي او په ښکاره د طالبانو په خوله امریکایانو ته ډاډ ورکوي چې د امریکا په وتلو سره به په افغانستان کې سم سمکې رامنځته خو په حقیقت کې غواړي چې په افغانستان کې د امریکا او نورې نړۍ په خورا لوړ لگښت رامنځته شوي ټولې لاسته راوړنې پر اوبو لاهو کړي. اوس چې پاکستان له یوې خوا طالبان امریکایانو سره خبرو ته کینولې له بله پلوه یې جگړو ته زور ورکړی او داسې رپوټونه هم شته چې طالبانو راتلونکي کال له پاره طالبانو جنګي چمتووالی نیولی دی. داسې ښکاري چې پاکستان هم پر خلیل زاد د بینین سیوان ټوکه کوي. هغه وخت هم ټولو تنظیمونو په ښکار د ملګرو ملتو پلان منلی و خو ای اس ای ځینې ډلې لمسولې وې چې د یوې دسیسې په ترڅ کې یې د نجیب حکومت نسکور او د ملګرو ملتو پلان ناکام کړ. اوس هم سره له دې چې پاکستان د طالبانو په خوله امریکا ته ډاډ ورکوي چې د افغانستان له خاورې به پر امریکا برید نه کېږي امریکایان به له افغانستانه ووځي خو د خبرو نورو جزیاتو په اړه ډېر څه نه دي خپاره شوي. پاکستان هڅه کوي طالبان د جگړې له لارې ولایتونو لاندې او د افغان ځواکونو مورال کمزوري کړي. دغه راز، ای اس ای هڅه کوي د طالبانو په لاس په گرمه یا هم سره او یا هم رواني جگړه افغان دفاعي او امنیتي ځواکونه وپاشي او دولتې واکمني پرې ړنګه کړي او په دې سره ټولې هغه مدني ازادینې له منځه یوسي. ځینې طالب پلوي وايي اوسني طالبان د شل کاله مخکې طالبان نه دي چې د انساني ازاديو خلاف وو خو داهسي يوه دوکه ده اوسني طالبان ترپخوانيو هغو لادېر جاهل دي، هغه وخت طالبانو ځانمرګه بریدونه، نه و زده، پر ملکي وګړو یې له یوې مخې ډزې نه کولې لکه فواید عامې وزارت او د شهیدانو او معلولينو ادارې پر کارکونکو یې چې وکړي او لسګونه ملکي مامورین ښځې او نارینه یې په گوليو وويشتل، هغه وخت طالبانو د ملکي وګړو ترمنځ ځانمرګه او موټر بم چاودنې نه کولې خو اوس دغه ټول کوي، نو که بیا واک ته ورسېږي ټول به یې خوند واخلي. پاکستان لا اوس د هغوی د واک ته رسېدو خوب ويښي. د پاکستان لومړي وزير عمران خان ويلي چې ډېر ژر به په افغانستان کې نوی حکومت جوړ شي. عمران خان د تېرې جمعې ورځ په باجوړ کې یوې غونډې ته ويلي: "له طالبانو سره مذاکرات پیل شول، که خدای ج غوښتي و، په افغانستان کې زموږ وروڼه به په نږدې راتلونکي کې په سوله کې ژوند وکړي".

عمران خان ان په افغانستان کې د یو نوي حکومت د جوړېدو خبر هم ورکړ: "په افغانستان کې به یو ښه حکومت رامنځته شي، داسې یو حکومت چې د ټولو افغانانو استازیتوب به وکړي، جگړه پای ته رسېږي، او په هغه ځای «افغانستان کې» سوله رامنځته کېږي".

پر دې ټول پوهېږي چې پاکستان په افغانستان کې څه ډول ښه حکومت غواړي؟ له دې خبرو داسې ښکاري چې پاکستان داسې چمتووالی نیولی چې په افغانستان کې د لوېدیځ ټولې لاسته راوړنې پر اوبو لاهو کړي. د زبات اړتیا یې نه شته چې پاکستان غیر له جاهل ملا چې نه خپلې ملي ګټې پېژني او نه ورته ژمن وي په افغانستان کې بل څوک نه غواړي ځکه نورڅوک یې دغه ډول په پټو سترګو ددین په نوم غوښتني نه پلي کوي. د طالبانو واکمني به د ډېرو یاده وي چې څه ډول ای اس ای د افغانستان پر ټولو وزارتونو، معینتونو، لویو ریاستونو، نورو لوړو څوکیو ان د روغتون او پوهنتون تر ریاستونو د کلي له جوماتونو را وستلي ملایان کینولي وو.

د د پاکستانیانو له یاده نه دي وتلي چې لوېدیځ د دوی اوږدې مودې په خوارو جوړه کړي د طالبانو واکمني یې له منځه یووړه او په افغانستان کې یې د پاکستان له اغیز لري واکمني رامنځته کړه. له دې ادارې سره داسې ارزښتونه او نوی نسل رامنځته شو چې د پاکستان په ټولو لویو پوهېږي او کرکه ترې کوي. اوسنی نسل د افغانستان په ناورین کې د پاکستان پر رول سم پوهېږي او د پاکستان هیڅ راز منتر نه پرې چلېږي.

پر همدغه دلیل دی چې پاکستان داسې ګڼي چې دا هرڅه له لویدیځه ورپېښ شوي نو ځکه خو غواړي په چلول، دوکه او د پوچ ډاډ ورکولو له لارې یو ځل د لوېدیځ پښه له افغانستان وباسي، که په دغه چال کې بریالی شو نو بیا به د لویځ ټولې نښې له یوې مخې جارو کړي. اوس چې طالب مرکچیان او ویاندویان د اسلامي امارت د نړې فتحې خبرې کوي له ورايه د پاکستان دغه نیت او اراده ترې څرګندېږي. د پاکستان ضد کوم نوی نسل چې په افغانستان کې رالوی شوی ای اس ای دا ټول د لوېدیځ له اغیز او مرستې انګېږي، نو ځکه تر بل هرڅه لومړی غواړي د لوېدیځ دغه ارزښتونه له منځه یوسي.

اوس څه کول په کار دي؟

افغان سیاستوال، افغان روڼ اندي، پر بشري حقونو او او انساني ازاديو باوري کسان، هغوی چې د انسان په نوم د ښځې او نارینه د انساني حق پلویان دي(ښځې او نارینه) او په ټوله کې هغه افغانان د افغانستان له پاره لږ تر لږه انساني راتلونکي غواړي او دا هیله لري چې په راتلونکي کې دې یې په هېواد کې انساني ارزښتونه ته درناوی وشي، دغه ټول دي که نور څه نه وي د ځان او انسانیت د بقا له پاره یو موټی شي او پرځپل ټول توان دي د انسانیت غږ پورته کړي.

1. دکرنیل امام روایت د افغانستان د جهاد داستان ۴۶ مخ
2. هماغه کتاب ۴۶ او ۴۷ مخونه.

د پانو شمېره: له 2 تر 2

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلېکنې د لیکنيزې ښې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ